

Да бы дали едно кратко понятие вверху народно то ни свиренъе, чи си тѣгли и то начало то се отъ Хиндистанъ, трѣба да изслѣдоваме най-стары тѣ именованыя на свиралны тѣ орждыя кои то възпомянува народъ нашъ въ стары тѣ ни пѣсны, и отъ кои то нѣкои си и до днѣсь сж остави въ народа ни:

Гайда. На заидскы іазыкъ гай значи граины гласъ (музика); а граи на самскрты іазыкъ има сжшто то значение какъ то гаи на заидскы. Отъ гай става гайда на заидскы, и има значение граино орждие, т. е. орждие кое издае гай (музикаленъ гласъ). Въ народны тѣ ни пѣсны, а особито въ само-дивышкы тѣ, срѣшита ся рѣчь гайда и мѣшница, а упрѣдѣлительно гайда мѣшница, зашто то гайда=граино орждие има и безъ мѣха.

Българи тѣ въ старо врѣмя сж имали граины тѣ си орждыя въ доста голѣмо съвършенство; а то ся доказва се пакъ отъ стары тѣ ни народны пѣсны, дѣ ся възпомянува: сръбърни и позлатени свырки, мѣдни и костіани свырки, трѣби и рогове, кавалы (кое сочи на еврейское кимбалъ); послѣ тѣпаны, зурни, цыгулки, а особито граино орждие българско чисто, носяште и народное ни имя е сладкогласная Булгарина, кое е подобно на талианское ментулино. Днѣшни тѣ же живи остатки доказваѣтъ нашъ тѣ о тому рѣчь.

Въ всѣко село въ Българиѣ ся нахождѣтъ свирци Българи, кои доста порядочно свирѣтъ съ гайды мѣшницы, съ цыгулки, съ разновидны свырки и въ общтѣ съ българины; а най-паче овчяри тѣ съ мѣдны или отъ іаворово дърво направены кавалы, свирѣтъ твърдѣ сладкограино, кату ся съдружѣтъ нѣколко си заедно.

Въ стары тѣ времена кога то сж ходили Българи тѣ на бои, имали сж радъ военнаго устройства и употрѣблѣвали сж и граины орждыя, а най-паче трѣбы и мѣдны рогове, съвремено же пѣіали и възторгны пѣсны.

Стары тѣ еленскы писатели, какъ то и въ Омира, спомянуваѣтъ народъ подъ именемъ Παίονες=Пііани, и отдаваѣтъ му жилишта въ днѣшни Българиѣ; той народъ же былъ пелазгичьско племя. Тии Пііани кога ходили на бои пѣіали пѣсны, а най-паче кога то ся врѣшталы побѣдонохци. Тѣхъ пѣсны еленскы тѣ стари писатели назвали παλινοδς βρωος, пііаничьскы пѣсны; съставили си и глаголь παλινοζω=пѣѣкъ побѣдильниѣкъ пѣсенъ или побѣждаѣтъ приносно и проч. Всѣкъ види тукъ очевидно чи Παίονες никакъ не е еленска рѣчь нѣ чиста наша българска, пііани=пѣіюштии, а глагола παλινοζω е пѣѣкъ. Най-стари тѣ възпомянаныя въ еленскы тѣ списатели вверху пѣсны тѣ и граіа (музика та) сж: чи тии ся увели въ Еладѣ отъ Тракиѣ, а имяно отъ Орфея, какъ то и отъ Фригиѣ, дѣ ся възпомянуваѣтъ и стары пѣвцы Κορυβαυτες. Кату отдадемы на таѣкъ рѣчь първобытно то й гласопрройзношение, кое е грѣцкыи іазыкъ искривиль, тіа става Горыванти, дѣ видиме кореннаѣкъ рѣчь гора, montagne отъ коѣкъ прилагяѣльное горыванъ и по други крои българскаго іазыка горыванатъ montagnard. На заидскы іазыкъ е gerevantô. И дѣйствительно чи тии стари пѣвцы въ Фригиѣ сж были горци тѣ кои сж пѣіли и свирили около храмовѣ тѣ, и въ празницы тѣ на богыниѣ Кибелѣ. А на имя то Орфеος, кату додадемы изгубеныи гласъ на Γ γ, става Горфеος, измѣнивши же буквѣ тѣ φ на β става Горβεος и попълнено гороевъ, видиме единъ іавнѣ ближность съ рѣчь тѣ горыванати=горци. А можи бы и само то имя Орфевс да е было Горевъ, какъ то инаме и собственно имя въ народны тѣ си имяна Гора, Горчу и друг.—